

**Пам'ятайте
про
Україну!**

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

Редкація і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Нью-Йорку (212) 227-4125
УНІОСОЮЗ: (201) 451-2200
з Нью-Йорку (212) 227-5250
(212) 227-6261

PIK LXXXV. Ч. 2. ДЖЕРСІ СІТІ І НЬЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 4-го СІЧНЯ 1978 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JANUARY 4, 1978 No. 2 VOL. LXXXV.

ПРАВА ЛЮДИНИ, САМОВИЗНАЧЕННЯ НАРОДІВ, ПОЛІПШЕННЯ ЖИТТЄВОГО СТАНДАРТУ, ЗАКРІПЛЕННЯ ДЕМОКРАТИЧНИХ ВОЛЬНОСТЕЙ ТА МИР У СВІТІ І ЗОКРЕМА НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ БУЛИ ГОЛОВНОЮ ТЕМОЮ ВИСТУПІВ І РОЗМОВ ПРЕЗИДЕНТА КАРТЕРА В СТОЛИЦЯХ ПОЛЬЩІ, ІРАНУ ТА ІНДІЇ

Папа погодився на передачу корони св. Стефана Будапештській

Рим. — Дипломати і Ватиканські чиновники поділяють довіду, що ще перед проголошенням рішення уряду ЗСА щодо передачі корони св. Стефана та інших королівських регалій комуністичному уряду Мадярщини, Папа Павло VI-ий заповнив Білий Дім, що не матиме жадних застережень до передачі корони. Уряд президента Джіммі Картера кілька місяців тому звернувся до Папи, інформуючи про свої плани передати корону, символ мадлярської державності, та інші регалії, які знаходяться під американською охороною від 1945-го року, в руки комуністичного режиму Яноша Кадара, а Папа Павло тоді заявив, що не протестуватиме проти цього рішення Білого Дому.

Згідно з традицією, корону одержав перший християнський мадлярський володар, король Стефан, від Папи Сильвестра II-го і цією короною були короновані всі володарі Мадярщини. Коли советські військові частини наближалися до Будапешту в кінці Другої світової війни, то тодішній антикомуністичний мадлярський уряд передав корону та інші королівські регалії під охороною військових властей ЗСА, щоб вони не потрапили в руки Советського Союзу. Регалії протягом 32-ох років перекочували у Форт Накс, Кентакі. Президент Картер вирішив, що американська делегація, правдоподібно очолювана державним секретарем Сайрусом Венсом, передасть корону та решту регалій мадлярським властям під час спеціальної церемонії в Будапешті 6-го січня 1978-го року.

Картер найменував Джона Вайта на голову Крайового комітету Демократичної партії

Вашингтон. — Президент Джіммі Картер минулої середи, 28-го грудня, найменував Джона С. Вайта, до теперішнього заступника секретаря сільськогосподарства, на голову Крайового комітету Демократичної партії. Теперішній голова Крайового комітету Кеннет Куртіс, колишній

Проф. Б. Цюцора матиме доповідь в Нью Йорку

Нью Йорк. — Науковець Т-во ім. Шевченка та Т-во Українських Правників інформують, що в середу, 4-го січня 1978-го року о год. 6-йй вечора, тут в Пластовому Домі при Другій есенно в Нью Йорку відбудеться доповідь д-ра Богдана Цюцори, звичайного професора політичних наук Ст. Меріс університету в Галіфаксі, в Канаді, на тему: „До історії змагань за політичну емансипацію галицьких українців“. Ця доповідь є першою у довгому циклі доповідей обох Товариств, присвячених 60-літтю світлого відродження Української Держави. Доповідь попередить інавгураційні заходи голови обох товариств.

Професор д-р Б. Цюцора, колишній асистент, а згодом професор права Українського Вільного Університету, після закінчення студій на Колумбійському університеті в Нью Йорку, став повним професором політичних і юридичних наук на університеті в Галіфаксі в Канаді. Користуючись з допомогою Канадської Наукової Ради, він від п'яти років проводить вакації в

Проф. д-р Б. Цюцора

європейських архівах зокрема у Віденському, досліджуючи конституційні намагання галицьких і буковинських українців для виборення рівноправності з іншими народами Австро-Угорської імперії. Проф. д-р Б. Цюцора є автором низки праць з діяльної історії українського державного права, пов'язаної з відродженням української державності. Минулого року проф. Цюцора був найменований на дійсного члена НТШ.

ВСІ НАРОДИ ПОВИННІ МАТИ ПРАВО НА САМОВИЗНАЧЕННЯ І НЕЗАЛЖНІСТЬ — ЗАЯВИВ ПРЕЗИДЕНТ КАРТЕР ПІД ЧАС ВІДВІДИН У ПОЛЬЩІ

Варшава. — „Всі сигнатори-держави повинні подбати, щоб постанови Гельсінської угоди щодо пошанування прав людини були точно і строго дотримані“ — заявив президент Джіммі Картер під час історичної пресконференції зі столиці Польщі, яку передавано на телебаченні і по радіо у п'ятницю, 30-го грудня.

Як у його промові зразу після прибуття до Варшави у четвер увечері, так і під час пресової конференції, питання прав людини було постійно наголошувалося. Відповідаючи на запити американських і польських кореспондентів, президент Картер заявив, що Београдська конференція, завданням якої є підсумувати наслідки Гельсінських домовленостей, виявилася „продуктивною“, зокрема щодо діяльності прав людини. Він сказав, що Београдська конференція та майбутні подібні конференції — це корисні форуми, на яких можна і треба виділяти порушення прав людини будь-яким урядом і в будь-якій країні, бо Гельсінські домовленості заповнюють „відкриті взаємодіючі“.

На пресконференції Президент також заявив, що один польський журналіст, батист за віровизнанням, побажав батистові Джіммі Картеру всього найкращого в новому році і сказав, що в Польщі, де велика більшість населення — це католики, існує дискримінація супроти протестантів. Цей журналіст також спитав Президента, чи допомагають йому у виконанні обов'язків голови такої великої держави як Америка його релігійні переконання. Відповідаючи, президент Картер повторив відділення Церкви від держави без взаємного втручання у свої справи та ще раз зазначив, що вважає, що в Польщі існує більша свобода релігії, ніж в інших країнах Східної Європи, як також сказав, що часто звертається до Бога „за на-прямними відносинами таких питань, як світовий мир“.

Президент заявив, що надіється, що всі країни світу дотримуватимуться принципу „повної свободи релігії“.

На самому початку пресової конференції президент Картер висловив заяву, в якій наголосив історичні приязні зв'язки між Америкою і Польщею. (Закінчення на ст. 6-йй)

Соарес знову формуватиме уряд Португалії

Лісбона, Португалія. — Асоційовані Пресс інформують, що президент Португалії Антоніо Ромуло Іанес запропонував діючому прем'єр-міністрові Маріо Соаресові сформувати новий уряд, який, після того, як дотеперішній уряд, не одержавши востанову довіри, подався до димісії ще на початку грудня 1977 р. „Я не був найменований на нового прем'єра“, — заявив Соарес журналістам, — „я тільки піднявся сформувати новий уряд після відбуття мною розмов з лідерами виборених партій“. Соарес все ще виконує функцію прем'єра в діючому уряді, який, згідно з португальськими законами, мусить керувати державою аж до часу сформування нового уряду. Маріо Соарес, Соціалістична партія якого розпородилася 102 місяцями у 263-членному парламенті, веде тепер переговори з

Президент Джіммі Картер відповідає на запити журналістів під час пресової конференції у Варшаві

ВІДВІДИНИ ПРЕЗИДЕНТА КАРТЕРА В ІНДІЇ ТА ІРАНІ

Нью Делі/Тегран. — Виступаючи в понеділок, 2-го січня, з промовою в парламенті в Індії, президент Джіммі Картер заявив, що хоча існують розбіжності між ЗСА та Індією, то в обох державах панує переконання, що „політична структура, в якій відбувається розвиток (економічний), повинна бути демократичною і повинна шанувати людські права кожного громадянина“.

Президент Картер, який раніше відвідав Польщу та Іран, а після Індії має відвідати ще Саудівську Аравію, Єгипет, Францію і Бельгію, заявив перед індійськими законодавцями, що заповнення таких людських потреб, як забезпечення харчами, працею, лікарською опікою тощо, не можна відділити від заповнення загальнолюдських, політичних і громадянських прав, бо тільки у вільних демократичних державах можливі повний економічний розвиток. Вітаючи населення Індії, найчисленнішої демократичної держави в світі, від населення ЗСА, „другої щодо кількості населення демократичної держави“, президент Картер підкреслював подібність між двома країнами, наприклад, різноманітність населення за національним походженням, як також те, що обидві держави недавно перемогли внутрішні загрози для демократії, а саме, в ЗСА зліквідовано Вотеґрейтс-

ку аферу, а в Індії шляхом вільних виборів усунуто від влади Індіру Ганді, уряд якої старався обмежити демократичні свободи в тій країні.

У своїй промові в індійському парламенті президент Картер також наголосив на співпраці між ЗСА та Індією на різних вітніках, тобто, економічному, політичному, культурному, науковому тощо, підкреслюючи, що така співпраця можлива тому, що обидві країни поділяють такі самі погляди щодо вільної демократичної політичної системи.

Під час дводенних розмов з індійським прем'єром Морарджі Десаї президент Картер обговорив ряд важливих спільних питань, наприклад, постачання для Індії американського атомового пального, продаж харчових продуктів і т. п. Хоча Президент висловив невдоволення з факту, що Десаї відмовився погодитися на встановлення заходів, які забезпечили б, що американський ядерний матеріал буде використаний тільки для мирних цілей, то президент Картер повідомив, що це палне такі буде доставлене, а питання встановлення методів перевірки буде подогоджене пізніше.

В суботу, 31-го грудня, і в неділю, 1-го січня, президент Картер, його дружина Розалін, державний секретар Сайрус Венс, д-р

В Україні відзначають 100-річчя Миколи Д. Леонтовича

Останньо на сторінках советської преси інформують про відзначення 100-річчя від дня народження (13-го грудня 1877 — 23-го січня 1921) Миколи Леонтовича — видатного українського композитора; творця класичних хорівих обробок народних пісень, майстра хорової музики. Вшановують його концертами, хоровими фестивалями, доповідями, мистецькими ювілейними вечорами та статтями, в яких здійснювана біографія композитора. Київський театр опери та балету ім. Тараса Г. Шевченка, відзначаючи ювілей з дня народження композитора, вперше поставив на сцені його одноактну оперу „Балет „На русалчин Великий“ („Русалчин Луки“) за однойменного фантастичного казкою Бориса Грінченка. Допрацювання, музична редакція та інструменталізація цієї опери — М. Скорика. З нагоди ювілею композитора також в Тульчині, в будинку, де він проживав половину свого

творчого життя, відкрито музей Леонтовича. Тут зібрано особисті речі композитора, його музичні інструменти, рукописи і численні експонати, які вказують на багатогранну мистецьку, громадську та педагогічну діяльність Леонтовича. Музей композитора відкрито теж у селі Марківці, де трагічно загинув і похований Микола Леонтович.

ДЛЯ ТОЧНОСТІ

У надрукованому в попередньому виданні „Свободи“ згадано про нараду Головного Екзекутивного Комітету тринадцять і декілька інших неточностей в передачі зведення головного передсідника Йосипа Лисогора. Для точності: в Українську Будівлю досі інвестовано 13,981,949.90 доларів, а прибутки Союзівки за одинадцять місяців 1977-го року збільшилися кругло 50,000 доларів в порівнянні з таким часом минулого року.

РЕПРЕСІЇ В УКРАЇНІ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ І ПОСИЛЮЮТЬСЯ

Гельсінкі (УІС „Смолоскип“). — З України дісталися сюди інформації про посилення репресій і переслідування української творчої інтелігенції в Україні і поза її кордонами, в СРСР, які мали місце в 1977 році.

Переслідують студентів

— У січні 1977 року з Київської консерваторії було виключено Тараса Васильовича Мельника. Йому 23 роки, уродженець Закарпаття. Цьому виключенню передували знущання на засіданні комітету комсомолу. Мельникові висловили претензії за його ніби „націоналістичні“ погляди й намагання консолідувати коло себе національносвідомі елементи. Відомостей про його дальшу долю у консерваторії немає.

— З Київського медичного інституту виключений також в січні 1977 року студент IV курсу Богдан Михайлович Гульчій, родом з Тернопільської області. Його обвинувачували у підтримці дружніх стосунків з Тарасом Мельником.

— Завнає переслідувань студент V курсу Української сільськогосподарської академії Сергій Миколайович Шевченко. Народився в 1953 році, мешкає у Києві. Він є віруючим батистом, прихильником „Ради Церков“.

Шевченко неодноразово затримували міліцією за релігійну діяльність. Його обвинувачували у зв'язку із сином і родиною засудженого за віру Георгія Віна, а також у тому, що він читає для задоволення своїх духовних потреб релігійну літературу. З ним проводили бесіди різні особи, які домагалися від нього, щоб він прилюдно засудив

„Ради Церков“. Шевченко неодноразово затримували міліцією за релігійну діяльність. Його обвинувачували у зв'язку із сином і родиною засудженого за віру Георгія Віна, а також у тому, що він читає для задоволення своїх духовних потреб релігійну літературу. З ним проводили бесіди різні особи, які домагалися від нього, щоб він прилюдно засудив

Мистці СРСР заповідають „гартування“ молодого покоління, лають „буржуазну пропаганду“

Київська „Культура і Життя“ інформують, що в листопаді, минулого року у Москві відбувся V З'їзд Художників СРСР, на якому „розглядаючи виховання нової творчої зміни як одне з найважливіших питань культурного будівництва, ЦК КПСР прийняв постанову про роботу з творчою молоддю. В цьому документі, прийнятому ідеями XXV з'їзду КПСР, дано розгорнуту програму дальшого вдосконалення цілої системи професійного навчання та ідейно-політичного загартування молодого покоління творчої інтелігенції“. На цьому з'їзді промовляв голова правління Спілки М. П. Пономарьов, який відзначив „гарячу душевну адяність керівників партії і уряду, особисто Леоніду Іллічу Брежнєву“, ствердив „радість і гордість“ із нової

Вшановують за боротьбу з „гетьманцями, петлюрівцями...“

Київська „Радянська Україна“ інформують, що на честь 60-річчя встановлення Радянської влади на Україні виконком сільської Ради назвав одну з головних вулиць села Гимченки, Чорнобайського району іменем Антона Савича Шарого (Богунського) командира бригади Червоної армії. Вирішено також на його честь поставити пам'ятник знаку у парку, бож його загін, що

вкорті переріс у бригаду „наганяв жах на гетьманців, петлюрівців, білогвардійців“. Громада цього села також вирішила покласти меморіальну дошку на честь загиблених у бою гетьманців — першого голови сільського ревкому Петра Ілліча Боцмана та його сина Михайла, за зв'язкою партзаканського загону Івана Степановича Сухини.

